

Скапа струја, парно и живот(арење)

Македонија го догорува јагленот и тешко дека ќе има евтина струја, а и целиот регион чувствува сериозен дефицит. Кога комшијата се бречи, ние барем да се напенавиме!

Геостратегиската привлечност на едно место, област, регион се мери според природната дарба со ресурси, како и според опкружувањето.

Ние сме мал народ во мала земја сиромашна со ресурси, особено енергетски. Домашната енергетска основа ни се: лигнитот, скромниот хидропотенцијал, биомасата, геотермалната топлина, соларната енергија и ветрец овде-онде, чат-пат. Македонија е енергетски увозно зависна од нестабилниот светски пазар.

Цената на суровата нафта во 1972 година беше 3 долари за барел (159 л). По нападот на Египет и Сирија на Израел, во 1973 година, цената скокна на 12 долари и следувахе првата светска енергетска криза. Со Иранската револуција во 1980-та цената се качи на 35 долари, а во 2008-та на рекордните 148 долари за барел.

При вакви глобални случувања, енергозависните земји, како нашата, мора дебело да размислат за својата иднина.

Три децении наназад се поставуваше прашањето што по изгорениот јаглен во Суводол. И сите задолжени за енергетската судбина, се шлапкавме и лагодувавме во една умерено топла бања, за дури сега да не освестат дека тоа не било бања за уживање, ами лонец за варење манџа. Ако ние и се спасиме, потомството наше ќе нема шанса. Ќе го плати цехот, сосе затезна камата.

Во земјите со континентална клима, како нашата, греењето е најголемиот енергетски потрошувач. А сите сакаме да се грееме со најблагородниот вид енергија - струјата. Чест на исклучоците - без алтернатива.

Но нема кој да не освести дека трошењето таков енергетски вид за обично греење е на границата на енергетско злосторство. Таков луксуз не си дозволуваат ни земји со голем проточен хидропотенцијал (Скандинавија). Оваа есен е една од најсушните во Јужна Европа (дури и од Дрина и од Дунав нема вишоци), нуклеарката „Козлодуј“ е затворена, а „Белене“ стопирана и регионот има сериозен дефицит од струја.

Струјата кај нас сè уште е најевтина, благодарение на истоштувањето на нашиот јаглен. А после?

При толкава „седма сила“, нема кој на јавноста отворено да и каже дека струјата во Македонија само може да поскапува, дури и да ја снемумва за греење и за металургија.

Еден второполувремен премиер, при рапидното поскапување на горивата, собра храброст и јасно кажа: „Граѓани, приспособувајте се на скапите бензини, волшебен стап не постои“.

Високо ниво на однос кон енергијата не е можно со ниско ниво на технички и севкупен морал на сите субјекти во енергетскиот циклус, а тоа се сите граѓани во државата, па и туристите.

Мора да се почне со поинтензивно отворање на енергетските проблеми, за стекнување позитивно јавно мислење околу тешкотијата на државата за обезбедување енергија, штедење на сите видови енергија на сите нивоа и сл.

За да не бидеме изненадени, навреме да се привикнуваме, за да не не дамлоса тешка мачнина, откако ќе не удрат по џебот истенчен и испокинат. Една студија докажува дека секоја навика може да се потисне со нова, ако новата педантно се практикува 21 ден. Е па, што да се сакалдисуваме, по 21-от ден, мачнината ќе ни помине во навика.

Потрошувачката на вкупната енергија по сектори во проценти, споредено светот/Македонија за 2008 година изнесува: 1. индустрија 28/26 отсто; 2. транспорт 27/20; 3. станбен и деловен простор 36/44; 4. друго 9/10 отсто.

Паѓа в очи дека во станбениот и во деловниот простор (44 отсто), каде што пред сè учествуваат греењето и ладењето, ние сме сиромашни расипници. Народот би рекол „шутто а боде“.

Причината е што нашите објекти се слабо термички изолирани и рационално и доволно ефикасно неискористувани.

Во Скопје хит е исклучување од парното, не знаејќи какви контрауслуги си правиме. Го еродиравме системот со тешкотии создаван и негуван, ги крадеме комшиите, преоѓаме на струја, која од „вчера“ еноормно ќе поскапува. Наскоро гарант ќе се покаеме и рикверц ќе сакаме.

На ова место неодамна ви нудев две зими за едно лето, ама сè уште немам купувач. Таму докажав за привилегијата и удопствата што ги имаат некои од „скопјаните“, друг да им се грижи за греењето и да плаќаат многу поевтино отколку многу други граѓани во државата.

Без трошоците за транспорт, складирање, чадење, загадување, белење и слично од деветте енергенти на располагање, поевтини од скопското парно се само дрвата и јагленот беровски. Имајте предвид дека греење на целиот стан или куќа за еден-двајца станари е луксуз. При рецесија, луксузот прв страда. На минус 20 и мачка и глушец се гушкаат.

Најтазе шлагер е трансферот на еврата! Ако си имате некоја паричка под перница, а сте под стрес како да ја заштитите, ако тоа досега не сте го сториле, најтопло ви препорачувам: остарените прозорци заменете ги со нови и со термопан-стакло, термички изолирајте ги сите надворешни ѕидови, подови и тавани, сите светилки заменете ги со штедливи, дотраените

куќни апарати сменете си ги. Тоа ќе ви е најсигурната банка, која гарант нема да ви ги „зароби“ девизите и нема да ве „ТАТизира“. Вложените средства ќе ви се вратат за 2-4 години, а после ќе си имате вечна „дивиденда“.

Кој вложил во изолација, досега не се покајал. А тие што немаме перници, раат сме си од таквите стресови. „Среќичка“!?